مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه

فرم طرح دوره

نام درس : پرستاری در اختلالات سلامت مادر و نوزاد تعداد واحد: یک واحد نظری	رشته تحصیلی: پرستاری	مقطع تحصیلی دانشجویان: کارشناسی	محل برگزاری: سامانه نوید و اسکای روم (شنبه هر هفته)	مدرس: دکتر مروارید ایرانی	نیمسال اول تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰	**پیش نیاز / هم نیاز:** پرستاری بهداشت مادر ونوزاد

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با موارد غیر طبیعی وموقعیت های آسیب پذیر در مراحل مختلف باروری (حاملگی ، زایمان ، بعد از زایمان ، نوزادان ومشکل نازائی)، بررسی وشناخت خانواده درموقعیت های بحرانی به خصوص مادر و نوزاد در معرض خطر و کشف مشکلات بالقوه وبالفعل سلامتی آنان و به کارگیری مناسب تدابیر پرستاری در شرایط بحرانی ، برای تطبیق خانواده با اینگونه موقعیت ها

شماره جلسه	تاریخ جلسه	اهداف میانی (رئوس مطالب)	اهداف ویژه (بر اساس سه حیطه اهداف آموزشی: شناختی، عاطفی، روان حرکتی)	حیطه اهداف	روش یاددهی* یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه	تکالیف و وظایف دانشجو	نحوه**ارزشیابی
۱	۱۴۰۰/۰۷/۰۳	آشنایی با خونریزیهای دوران بارداری در نیمه اول حاملگی (انواع سقط- مول)	دانشجو قادر باشد: الف) حیطه شناختی • خونریزی های نیمه اول بارداری را نام برده و هریک را شرح دهند. • نحوه برخورد با خونریزی مامایی در نیمه اول را بیان کنند. ب) حیطه عاطفی • در مباحث مطرح شده مشارکت فعال	شناختی- عاطفی	سخنرانی- مباحثه ای وبینار آنلاین	کتاب، رایانه نرم افزار های آموزشی و ضبط فیلم	۱۲۰	شرکت در گفتگو و بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده	سنجس آغازین یا تعیین رفتار ورودی دریافت به موقع فایل از سامانه

* روش یاددهی – یادگیری می‌تواند شامل: سخنرانی، مباحثه‌ای – گروهی کوچک، نمایشی – حل مسئله – پرسش و پاسخ – گردش علمی، آزمایشی

** آزمون‌ها بر اساس اهداف می‌توانند به صورت آزمون ورودی (آگاهی از سطح آمادگی دانشجویان) مرحله‌ای یا تکوینی (در فرایند تدریس با هدف شناسایی قوت و ضعف دانشجویان) و آزمون پایانی یا تراکمی (پایان یک دوره یا مقطع آموزشی با هدف قضاوت در مورد تسلط دانشجویان) برگزار گردد.

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه

			داشته باشد. • در هنگام تدریس به دریافت به موقوع درس توجه داشته باشد.						
۲	۱۴۰۰/۰۷/۱۰	آشنایی با خونریزیهای دوران بارداری در نیمه دوم حاملگی(دکولمان- پرویا و سایر خونریزی ها)	دانشجو قادر باشد: الف) حیطه شناختی • خونریزی های نیمه دوم بارداری را نام برده و هر یک را شرح دهند. • نحوه برخورد با خونریزی مامایی را بیان کنند. • تقسیم بندی شدت خونریزی ها را بدانند. • فراورده های مختلف خونی را نام برده و عوارض ترانسفوزیون خون را توضیح ذهند. ب) حیطه عاطفی • در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد. • در هنگام تدریس به دریافت به موقوع درس توجه داشته باشد.	شناختی– عاطفی	سخنرانی– مباحثه ای وبینار آنلاین	کتاب، رایانه نرم افزار های آموزشی و ضبط فیلم	۱۲۰	شرکت در گفتگو و بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده	دریافت به موقع فایل از سامانه و پاسخدهی در اسکای روم
۳	۱۴۰۰/۰۷/۱۷	آشنایی با وضعیت های پرخطر عوارض بارداری(فشارخون ،هایپر امزیس و...)	دانشجو قادر باشد: الف) حیطه شناختی • استفراغ وخیم بارداری را تعریف کند . • علل، تدابیر درمانی و پرستاری و آموزشهای لازم برای مادران دچار استفراغ وخیم بارداری را شرح دهد. • اختلالات فشارخون در بارداری را تعریف و طبقه بندی نماید . • علایم و علل اختلالات فشارخون در بارداری را شرح دهد .	شناختی– عاطفی	سخنرانی– مباحثه ای وبینار آنلاین	کتاب، رایانه نرم افزار های آموزشی و ضبط فیلم	۱۲۰	شرکت در گفتگو و بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده	دریافت به موقع فایل از سامانه

						• تدابیر درمانی و پرستاری در مادران با اختلالات فشارخون در بارداری را بیان کند . ب) حیطه عاطفی • در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد. • هنگام تدریس به دریافت به موقوع درس توجه داشته باشد.			
۴	**۱۴۰۰/۰۷/۲۴**	**آشنایی با بیماریهای قلبی- ریوی در دوران بارداری**	**شناختی– عاطفی**	**سخنرانی– مباحثه ای وبینار آنلاین**	**کتاب، رایانه نرم افزار های آموزشی و ضبط فیلم**	**۱۲۰**	**شرکت در گفتگو و بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده**	**آزمون میان ترم دریافت به موقع فایل از سامانه**
						دانشجو قادر باشد: الف) حیطه شناختی • طبقه بندی بیماریهای قلبی را بیان کند. • بیماریهای قلبی عروقی در بارداری را از نظر تاثیر این بیماری ها بر حاملگی و تاثیر بارداری بر این بیماریها را توضیح دهد . • اقدامات درمانی در بیماریهای قلبی در بارداری را بیان کند. • مراقبت های دوران بارداری و آموزش به بیمار را توضیح دهد . • مراقبت های حین زایمان و پس از زایمان را در این مادران توضیح دهد . • تغییرات فیزیولوژیک دستگاه تنفسی در بارداری را بیان کند . • اختلالات ریوی شامل آسم و بیماری سل رادر بارداری توضیح دهد. • تاثیر حاملگی بر آسم و تاثیر آسم بر بارداری را بیان کند . • تدابیر درمانی در مادران باردار با آسم را			

						بیان کند . • سل و تاثیر آن بر بارداری و تاثیر بارداری بر سل را بیان کند . • تشخیص و غربالگری و تدابیر درمانی را در مادران با سل راتوضیح دهد. • ب) حیطه عاطفی • در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد. • در هنگام تدریس با اشتیاق با دریافت به موقع فایل به درس توجه داشته باشد. •			
۵	**۱۴۰۰/۰۸/۰۱**	**آشنایی با بیماریهای گوارشی – بیماریهای عفونی و عفونت ادراری در دوران بارداری**	دانشجو قادر باشد: الف) حیطه شناختی • تغییرات فیزیولوژیک دستگاه گوارش در بارداری را توضیح دهد. • علل وعلائم و راه تشخیص و اداره آپاندیست و اثرات آن بر روی سرانجام بارداری را توضیح دهد. • علل وعلائم و راه تشخیص و اداره کبد چرب حاد بارداری را بیان کند . • تغییرات فیزیولوژیک دستگاه ادراری در بارداری را توضیح دهد. • علل وعلائم و راه تشخیص عفونتهای ادراری(باکتریوری بدون علامت، سیستیت،پیلونفریت) در بارداری را بیان کند .	**شناختی– عاطفی**	**سخنرانی– مباحثه ای وبینار آنلاین**	**کتاب، رایانه نرم افزار های آموزشی و ضبط فیلم**	**۱۲۰**	**شرکت در گفتگو و بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده**	**دریافت به موقع فایل از سامانه**

						• علل وعلائم و راه تشخیص سنگهای ادرای در بارداری را توضیح دهد . • بیماریهای عفونی و ویروسی در بارداری شامل (توکسوپلاسموز، سیتومگالوویروس،تبخال ویروسی ،ایدز، هپاتیت و آنفولانزا) را توضیح دهد. • ب) حیطه عاطفی • در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد. در هنگام تدریس با اشتیاق با دریافت به موقع فایل به درس توجه داشته باشد.				
۶	**۱۴۰۰/۰۸/۰۸**	**آشنایی با بیماری های دیابت -آنمی (تالاسمی-کمبود آهن- کمبود اسید فولیک وسیکل سل)دردوران بارداری)**	**شناختی– عاطفی**	دانشجو قادر باشد: الف) حیطه شناختی • علل وعلائم و راه تشخیص و اداره دیابت در بارداری را توضیح دهد. • تاثیر دیابت بر بارداری و تاثیر بارداری بر دیابت را بیان کند . • تدابیر درمانی و مراقبتی مادران بارداری دیابتی طی باردایف زایمان و بعد از زایمان را بیان کند. • تغییرات فیزیولوژیک دستگاه گردش خون در بارداری را توضیح دهد. • انواع آنمی در بارداری(تالاسمی-کمبود آهن- کمبود اسید فولیک وسیکل سل) را توضیح دهد. • ب) حیطه عاطفی	**سخنرانی– مباحثه ای وبینار آنلاین**	**کتاب، رایانه نرم افزار های آموزشی و ضبط فیلم**	**۱۲۰**	**شرکت در گفتگو و بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده**	**مرحله ای یا تکوینی تشخیصی**

		• در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد. • در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد.							
۷	**۱۴۰۰/۰۸/۱۵**	**آشنایی با کیست تخمدان –اختلال تیروئید و پاراتیروئید در بارداری - موارد جراحی در بارداری**	دانشجو قادر باشد: الف) حیطه شناختی • انواع کیست های تخمدان را بیان کند . • درمان رایج کیست ها در بارداری و عوارض آنها در بارداری را بیان کند. • بیماریهای تیروئید و تاثیر آنها در بارداری را بیان کند . • بیماریهای پاراتیروئید و تاثیر آنها در بارداری را بیان کند . • موارد جراحی در بارداری را بیان کند . ب) حیطه عاطفی • در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد. • در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد.	**شناختی– عاطفی**	**سخنرانی– مباحثه ای وبینار آنلاین**	**کتاب، رایانه نرم افزار های آموزشی و ضبط فیلم**	**۱۲۰**	**شرکت در گفتگو و بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده**	**مرحله ای یا تکوینی تشخیصی**
۸	**۱۴۰۰/۰۸/۲۲**	**زایمان های آسیب پذیر (۱)** **(زایمان سریع ، دیستوشی و نمایش بریچ)**	دانشجو قادر باشد: الف) حیطه شناختی • زایمان سریع را از نظر علت و علایم و نشانه ها بیان کند. • عوارض مادری و جنینی ، درمان و مراقبت های پرستاری در زایمان سریع را بیان کند . • زایمان مشکل (دیستوشی)را از نظر علت ، علایم و نشانه ها توضیح دهد .	**شناختی– عاطفی**	**سخنرانی– مباحثه ای وبینار آنلاین**	**کتاب، رایانه نرم افزار های آموزشی و ضبط فیلم**	**۱۲۰**	**شرکت در گفتگو و بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده**	**مرحله ای یا تکوینی تشخیصی**

						• تشخیص ، درمان و مراقبت های پرستاری در زایمان مشکل را بیان کند . • دیستوشی شانه ، علت ، عوارض و مدیریت آن را توضیح دهد . • نمایش بریج ،علت، انواع و درمان آن را بیان کند . ب) حیطه عاطفی • در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد. • در هنگام تدریس به درس توجه داشته باشد.				
۹	**۱۴۰۰/۰۸/۲۹**	**زایمان های آسیب پذیر (۲)** **(زایمان زودرس، پرولاپس بند ناف و پست ترم)**	دانشجو قادر باشد: الف) حیطه شناختی • زایمان زودرس را تعریف کند. • ریسک فاکتورهای پره ترم را نام ببرد. • مدیریت و پیشگیری پره ترم را بیان نماید. • پرولاپس بند ناف و انواع آن را توضیح دهد. • عوامل مستعد کننده پرولاپس بند ناف را نام ببرد. • مراقبت های پرستاری در مواجه با پرولاپس بند ناف را بیان کند . • زایمان دیررس یا پوست ترم را تعریف کند. • ریسک فاکتورهای زایمان دیررس را توضیح دهد . • مراقبت های مربوط به مادران با زایمان	**شناختی– عاطفی**	**سخنرانی– مباحثه ای وبینار آنلاین**	**کتاب، رایانه نرم افزار های آموزشی و ضبط فیلم**	**۱۲۰**	**شرکت در گفتگو و بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده**	**سنجس آغازین یا تعیین رفتار ورودی دریافت به موقع فایل از سامانه**

						دیررس را بداند . ب) حیطه عاطفی • در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد. • در هنگام تدریس به دریافت به موقوع درس توجه داشته باشد.		
۱۰	**۱۴۰۰/۰۹/۶**	**آشنایی با اختلالات مایع آمنیوتیک(پلی هیدرامنوس، اولیگوهیدرامنوس(پاره شدن کیسه آمنیوتیک**	**شناختی– عاطفی**	**سخنرانی– مباحثه ای وبینار آنلاین**	**کتاب، رایانه نرم افزار های آموزشی و ضبط فیلم**	**۱۲۰**	**شرکت در گفتگو و بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده**	**دریافت به موقع فایل از سامانه و پاسخدهی در اسکای روم**

دانشجو قادر باشد:
الف) حیطه شناختی
- اختلالات مایع آمنیوتیک را توضیح دهد .
- وظایف مایع آمنیوتیک را بیان کند.
- پلی هیدرآمنیوس را تعریف کند .
- تظاهرات بالینی ، تشخیص و درمان پلی هیدرآمینوس را بیان کند .
- الیگوهیدرآمنیوس را تعریف کند .
- اختلال و وضعیتهای مرتبط با اولیگوهیدرآمنیوس را بداند.
- تشخیص ، درمان و مراقبت های مربوط به اولیگو هیدرآمینوس را بیان کند .
- پارگی پیش از موعد پرد های جنینی PROMرا تعریف کند.
- عوارض و پیامدهای PPROMرا توضیح دهد.
- اداره PROMبا توجه به سن بارداری را بیان کند .

ب) حیطه عاطفی
- در مباحث مطرح شده مشارکت فعال

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه

		داشته باشد. • در هنگام تدریس به دریافت به موقوع درس توجه داشته باشد.							
۱۱	۱۴۰۰/۰۹/۱۳	آشنایی با ناسازگاری خونی	دانشجو قادر باشد: الف) حیطه شناختی • ناسازگاریهای خونی را شرح دهد. • شرایط لازم جهت ایزوایمونیزاسیون را شرح دهد. • ناسازگاریهای گروه خونی ABO را شرح دهد. • سیستم گروه خونیCDE (رزوس) Rh را شرح دهد. • هیدروپس فتالیس (ایمنی) را شرح دهد. • اداره مامایی ایزو ایمونیزاسیون را شرح دهد . • ب) حیطه عاطفی • در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد. • هنگام تدریس به دریافت به موقوع درس توجه داشته باشد.	**شناختی– عاطفی**	**سخنرانی– مباحثه ای وبینار آنلاین**	**کتاب، رایانه نرم افزار های آموزشی و ضبط فیلم**	**۱۲۰**	**شرکت در گفتگو و بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده**	**دریافت به موقع فایل از سامانه**
۱۲	۱۴۰۰/۰۹/۲۰	آشنایی با بارداری چند قلو -سزارین	دانشجو قادر باشد: الف) حیطه شناختی • کلیات بارداری چند قلویی را شرح دهد . • اتیولوژی بارداری چندقلویی را بیان کند . • شیوع چند قلویی را توضیح دهد . • نحوه تشکیل دوقلوهای مونوزیگوت را شرح دهد.	**شناختی– عاطفی**	**سخنرانی– مباحثه ای وبینار آنلاین**	**کتاب، رایانه نرم افزار های آموزشی و ضبط فیلم**	**۱۲۰**	**شرکت در گفتگو و بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده**	**دریافت به موقع فایل از سامانه**

						• تشخیص بارداری دو قلویی را شرح دهد . • تغییرات بدن مادر در حاملگی چندقلو را شرح دهد. • پیش آگهی بارداری دو قلویی را شرح دهد • سزارین را تعریف کند . • اندیکاسیونهای انجام سزارین را بیان کند . • مراقبت های قبل از عمل سزارین را توضیح دهد . • مراقبت های بعد از عمل سزارین را شرح دهد. • انواع برشهای سزارین را شرح دهد ب) حیطه عاطفی • در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد. در هنگام تدریس با اشتیاق با دریافت به موقع فایل به درس توجه داشته باشد.				
۱۳	**۱۴۰۰/۰۹/۲۷**	**آشنایی با القای زایمان اپی زیاتومی زایمان بـا فورسـپس و واکیوم**	دانشجو قادر باشد: الف) حیطه شناختی • تفاوت القا و تقویت لیبر را شرح دهند. • اندیکاسیون ، کنتراندیکاسیون القا لیبر را نام ببرند. • سیستم Bishopرا توضیح دهد. • روشهای دارویی و مکانیکی آماده سازی سرویکس را توضیح دهد . • اندیکاسیونهای آمنیوتومی توضیح دهد. • آمنیوتومی زودرس و دیررس را توضیح دهد . • زایمان واژینال ابزاری را تعریف کنید. • اندیکاسیون های مادری-جنینی زایمان واژینال ابزاری را بیان کنید.	**شناختی– عاطفی**	**سخنرانی– مباحثه ای وبینار آنلاین**	**کتاب، رایانه نرم افزار های آموزشی و ضبط فیلم**	**۱۲۰**	**شرکت در گفتگو و بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده**	**مرحله ای یا تکوینی تشخیصی**

			• پیش شرط های لازم برای استفاده از فورسپس را شرح دهید. • مزایای تئوریک واکیوم بر فورسپس را شرح دهید. • کنتراندیکاسیونهای استفاده از واکیوم را شرح دهید. • تکنیک استفاده از واکیوم را شرح دهید. • عوارض مادری و جنینی کوتاه مدت و طولانی مدت زایمان واژینال ابزاری را توضیح دهید. ب) حیطه عاطفی • در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد. • در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد.					
۱۴	**۱۴۰۰/۱۰/۰۴**	**آشنایی با نوزاد آسیب پذیر صدمات حین تولد نوزاد و بعد از زایمان**	دانشجو قادر باشد: الف) حیطه شناختی • عواملی که سلامتی نوزاد را درمعرض خطرقرار می دهند شرح دهد . • سه وسیله استاندارد برای تشخیص و طبقه بندی نوزادان در معرض خطر توضیح دهد . • طبقه بندی نوزادان پرخطر براساس وزن و سن بارداری شرح دهد . • اختلالات شایع سیستم های مختلف در نوزادان را توضیح دهد. • صدمات کرانیال) مولدینگ؛ کاپوت سوکسیدانوم؛ سفالوهماتوم؛ شکستگی جمجمه؛ خونریزی اپیدورال، ساب دورال و ساب آراکنوئید) را شرح دهد .	**شناختی– عاطفی**	**سخنرانی– مباحثه ای وبینار آنلاین**	**کتاب، رایانه نرم افزار های آموزشی و ضبط فیلم**	**۱۲۰**	**شرکت در گفتگو و بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده**	**مرحله ای یا تکوینی تشخیصی**

						• آسیب اندامها و شکستگی کلاویکول را شرح دهد . • فلج عصب فرنیک؛ فلج اعصاب محیطی؛ فلج عصب صورت را شرح دهد. • علایم، درمان و عوارض DDH را شرح دهد . • ب) حیطه عاطفی • در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد. • در هنگام تدریس با اشتیاق به درس توجه داشته باشد.				
۱۵	**۱۴۰۰/۱۰/۱۱**	**آشنایی با اختلالات بعد از زایمان عفونت بعد از زایمان ترومبوآمبولی**	. دانشجو قادر باشد: الف) حیطه شناختی • خونریزی بعداز زایمان را شرح دهد. • عوامل زمینه ساز و علل خونریزی بعد از زایمانرا شرح دهد. • داروهای یوتروتونیک و سایر اقدامات درمانی در خونریزی بعد از زایمان را شرح دهد. • صدمات وپارگی دستگاه ژنیتال را شرح دهد. • پارگی رحم و وارونگی رحم را شرح دهد. • آمبولی مایع آمنیون را شرح دهد. • تب نفاسی و عفونت رحم را شرح دهد. • ترومبوفلبیت سپتیک لگن را شرح دهد. • مشگلات پستانی را شرح دهد. ب) حیطه عاطفی	**شناختی– عاطفی**	**سخنرانی– مباحثه ای وبینار آنلاین**	**کتاب، رایانه نرم افزار های آموزشی و ضبط فیلم**	**۱۲۰**	**شرکت در گفتگو و بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده**	**مرحله ای یا تکوینی تشخیصی**

		• در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد. • در هنگام تدریس به درس توجه داشته باشد						
۱۶	**۱۴۰۰/۱۰/۱۸**	**آشنایی با نازایی و عقیمی**	دانشجو قادر باشد: الف) حیطه شناختی • ناباروری را تعریف و انواع آن را بیان کند. • علتهای ناباروری را بیان کند . • ناباروری با علت مردانه را توضیح دهد . • ناباروری با علتهای مشکلات مربط به تخمدان ، لوله های رحم و رحم را توضیح دهد . • روشهای کمک باروری شامل , IVF ICSI را شرح دهد . • عوارض روشهای ART را بیان کند . ب) حیطه عاطفی • در مباحث مطرح شده مشارکت فعال داشته باشد. در هنگام تدریس به درس توجه داشته باشد	**شناختی– عاطفی**	**سخنرانی– مباحثه ای وبینار آنلاین**	**کتاب، رایانه نرم افزار های آموزشی و ضبط فیلم**	**۱۲۰**	**شرکت در گفتگو و بحث گروهی و پاسخ به سوالات مطرح شده**	**مرحله ای یا تکوینی تشخیصی**

نحوه ارزشیابی:

ارزشیابی به صورت کتبی که ۴۵٪ کل نمره با استفاده از ارائه تکالیف درسی ، امتحان میان ترم و حضور در سامانه و دریافت به موقع دروس و پاسخدهی در اسکای روم و ۵۵٪ باقی‌مانده در امتحان پایان ترم محاسبه می‌گردد.

نحوه محاسبه نمره کل:

آزمون پایان ترم ۵۵٪ کل نمره

تکالیف درسی و دریافت به موقع مطالب از سامانه نوید ۳۰٪ کل نمره

امتحان میان ترم(خود آزمونها) ۲۵٪

منابع:

. ۱Burroughs .A. leifer.G (2001) .Maternity Nursing. An Introduction Text. Philadelphia.2001.

. ۲Leifer ،Maternity Nursing. An Introduction Text. 19thed.

-۳Cunningham F, Leveno K, Bloom S, Spong CY, Dashe J. Williams obstetrics, 24e. Mcgraw-hill; 2014.

۵-پرستاری مادران و نوزادان اثر میترا ذوالفقاری، انتشارات بشری -۱۴۰۰

۶-پرستاری بهداشت مادران و نوزادان اثر ربابه ضیغمی کاشانی - الهه دشتی - محمود بختیاری- انتشارات جامعه نگر

۷-درسنامه جامع بهداشت مادر و نوزاد اثر فاطمه باقری و زهرا عسکری حسینی – انتشارات پرستاران جوان مشهد -۱۳۹۴